

URZĄD MARSZAŁKOWSKI
WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

Dyrektywa 2024/2881 – nowe wyzwania w zakresie ochrony powietrza przed zanieczyszczeniami

Gdańsk, 8 października 2025 r.

r. pr. Miłosz Jakubowski

Nowa dyrektywa o czystym powietrzu

- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/2881 z dnia 23 października 2024 r. w sprawie jakości powietrza i czystszej powietrza dla Europy:
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=CELEX:32024L2881>
- Termin transpozycji – 11 grudnia 2026 r.
- Cele dyrektywy (art. 1):
 - osiągnięcie **zerowego poziomu emisji zanieczyszczeń**,
 - **stopniowa poprawa jakości powietrza w UE do poziomów**, których wg. najlepszych dostępnych i najbardziej aktualnych dowodów naukowych **nie uznaje się już za szkodliwe** dla zdrowia ludzkiego, ekosystemów naturalnych i różnorodności biologicznej,
 - przyczynienie się do powstania **nietoksycznego środowiska** najpóźniej do **2050 r.**
- Regularny przegląd (2030 r., a następnie co 5 lat lub częściej).

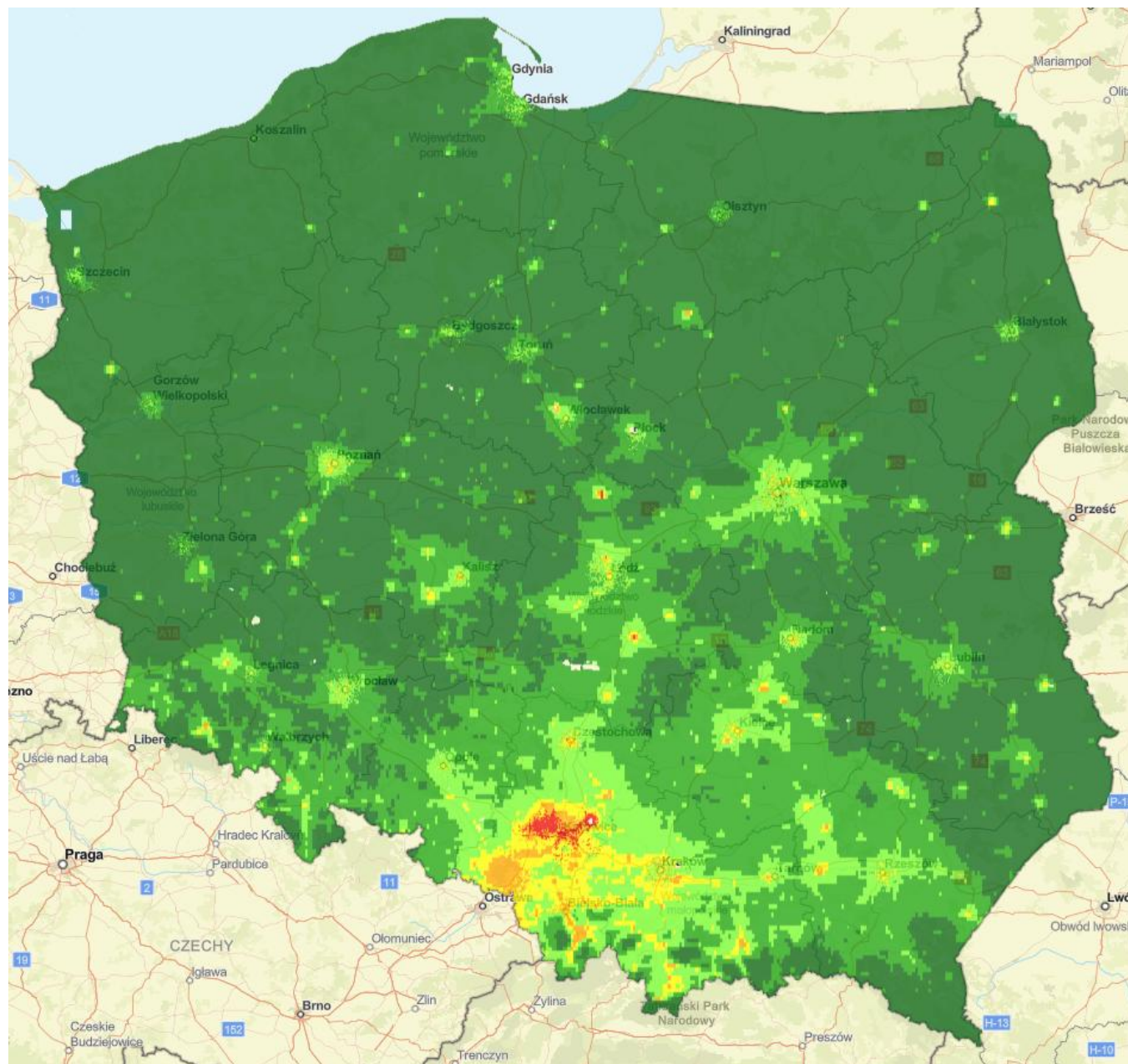

- Kluczowe zmiany z perspektywy gmin:
 - nowe poziomy dopuszczalne PM_{2,5} (w tym poziom średniodobowy), nowe poziomy dopuszczalne PM₁₀;
 - nowe poziomy dopuszczalne NO₂ (konieczne będzie ograniczenie emisji komunikacyjnych);
 - przekształcenie poziomu docelowego b(a)p w poziom dopuszczalny, zmiana w zakresie zaokrąglania;
 - nowe poziomy informowania i alarmowe;
 - nowe POP / PDK / Plany działania na rzecz jakości powietrza.
- Nowe zasady lokalizowania punktów pomiarowych (duży nacisk na reprezentatywność pomiarów na obszarach wysokich stężeń oraz na obszarach tła miejskiego i pozamiejskiego).
- Pomiary cząsteczek ultradrobnych (UFP).

Substancja	Okres uśredniania	Stan aktualny	Nowa dyrektywa - od 2030 r.	Wytyczne WHO
PM2,5	24h	brak	25 µg/m³ (18 przekroczeń w roku)	15 µg/m³ (3-4 przekroczenia w roku)
	1 rok	20 µg/m³	10 µg/m³	5 µg/m³
PM10	24h	50 µg/m³ (35 przekroczeń w roku)	45 µg/m³ (18 przekroczeń w roku)	45 µg/m³ (3-4 przekroczenia w roku)
	1 rok	40 µg/m³	20 µg/m³	15 µg/m³
b(a)p	1 rok	1 ng/ m³ (poziom docelowy)	1,0 ng/ m³ (poziom dopuszczalny)	brak
NO ₂	1h	200 µg/m³ (18 przekroczeń w roku)	200 µg/m³ (3 przekroczenia w roku)	200 µg/m³ (1 przekroczenie w roku)
	24h	brak	50 µg/m³ (18 przekroczeń w roku)	25 µg/m³ (3-4 przekroczenia w roku)
	1 rok	40 µg/m³	20 µg/m³	10 µg/m³

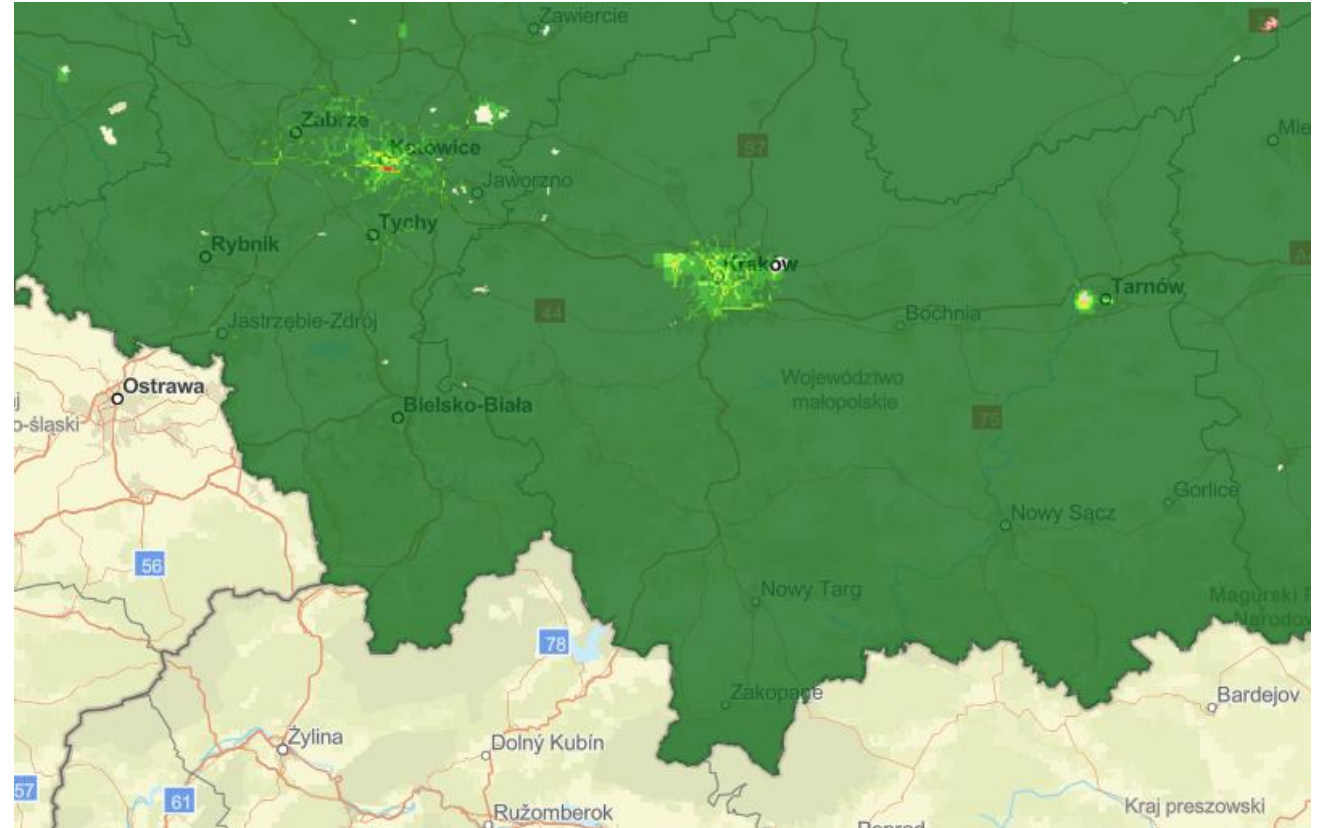
Nowe normy a sytuacja w kraju – PM_{2,5}

Nowe normy a sytuacja w kraju – NO₂

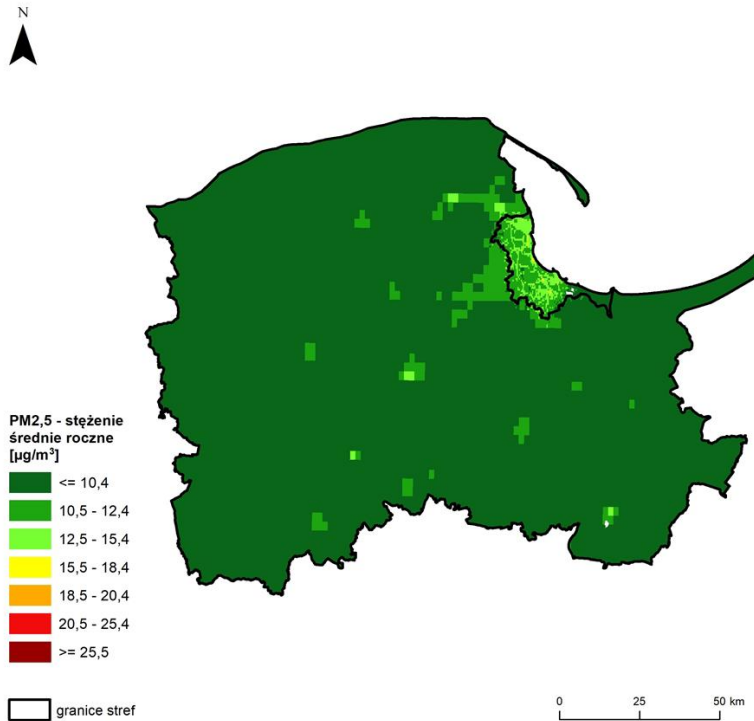
- Znacznie więcej obszarów z przekroczeniami w miastach oraz w pobliżu dużych zakładów przemysłowych.

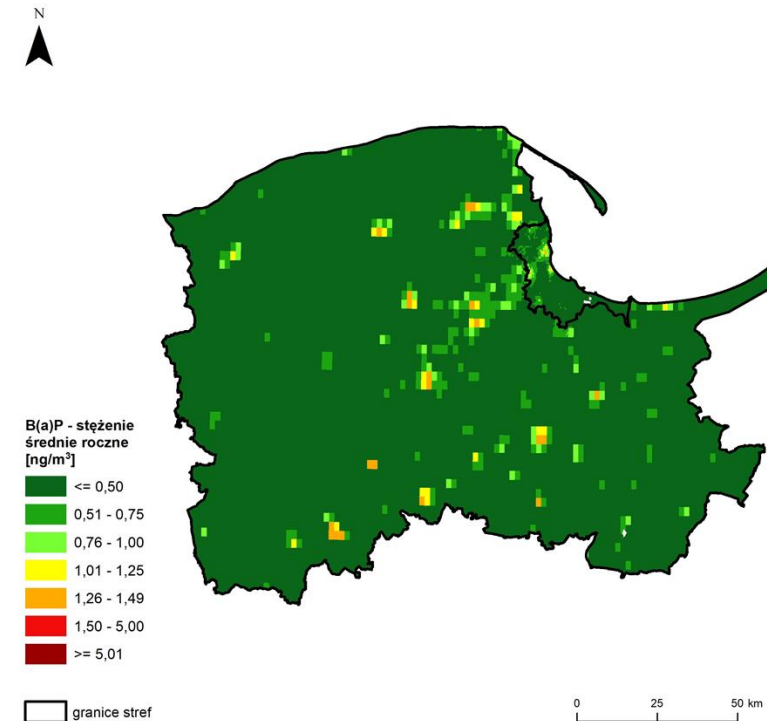

Nowe normy a sytuacja w regionie

Rozkłady stężeń PM_{2,5} w 2024 r.
(wg. GIOŚ) – poziom dopuszczalny
obowiązujący od 2030 r. byłby
przekroczony.

Stężenia b(a)p w województwie
pomorskim w 2024 r. (wg. GIOŚ)
– po zmianie sposobu zaokrąglania
przekroczenia jednak będą.

Poziomy informowania i alarmowy

- Poziom informowania – 1 godzina lub doba.
- Poziom alarmowy – 3 godziny lub doby.

Zanieczyszczenie	Okres uśredniania	Poziom informowania	Poziom alarmowy
PM _{2,5}	1 doba	50 µg/m ³	50 µg/m ³
PM ₁₀	1 doba	90 µg/m ³	90 µg/m ³
SO ₂	1 godzina	275 µg/m ³	350 µg/m ³
NO ₂	1 godzina	150 µg/m ³	200 µg/m ³
O ₃	1 godzina	180 µg/m ³	240 µg/m ³

POP, PDK, Plany działania

- POP – mają zapewnić osiągnięcie poziomów dopuszczalnych najszybciej, jak to możliwe, nie później niż 4 lata od końca roku, w którym zgłoszono dane przekroczenie.
- Jeżeli w okresie od 1 stycznia 2026 r. do 31 grudnia 2029 r. wystąpi przekroczenie poziomów dopuszczalnych lub docelowych, które zaczną obowiązywać od 1 stycznia 2030 r., państwa członkowskie ustanawiają plany działania na rzecz jakości powietrza aby zapewnić osiągnięcie nowych poziomów dopuszczalnych i docelowych przed upływem terminu.
- Plany ustanawia się jak najszybciej, nie później niż dwa lata po roku kalendarzowym, w którym odnotowano przekroczenie.

Dostęp do wymiaru sprawiedliwości

- Zagwarantowanie możliwości dochodzenia roszczeń odszkodowawczych przez osoby fizyczne, które poniosły szkodę dla zdrowia w wyniku naruszenia przepisów krajowych transponujących przepisy dyrektywy dotyczące POP, PDK, planów działania, będące wynikiem działania umyślnego lub zaniedbania przez właściwe organy.
- W praktyce – polskie orzecznictwo w sprawach „smogowych” poszło dużo dalej.
- Roszczenia wobec kogo? Skarb Państwa, województwo, a może gmina?
- Prawo do zaskarżania POP i PDK oraz decyzji w sprawie lokalizacji punktów pomiarowych – częściowa transpozycja w trakcie (w związku z postępowaniem przed TSUE).

Rysunek 2

SCENARIUSZ AAQD - Wynik modelowania prognozowanej zgodności z normami $PM_{2,5}$ wg. propozycji Komisji Europejskiej (z października 2022 r.) ws. aktualizacji Dyrektywy AAQD.

Zgodność z aktualizowaną
Dyrektywą AAQD dla $PM_{2,5}$
(stężenie średnioroczne) w gminach

 Tak 29 545 372

 Nie 8 205 418

Założenia:

» Wymiana urządzeń grzewczych
niepełniających wymogów
klasy 5/ekoprojektu

» z dotacją - 87%

» bez dotacji - 12%

» Termoizolacja budynków - 24%

2 427 540

334 833

Źródło: Raport *Droga Polski do czystego powietrza i zgodności z Dyrektywą AAQD (2030)*, Europejskie Centrum Czystego Powietrza:

https://cleanaircentre.eu/wp-content/uploads/2025/08/ECAC_DROGA_POLSKI_DO_CZYSTEGO_POWIETRZA_pl.pdf

Co z emisjami z transportu?

- **Obowiązek** tworzenia SCT w miastach powyżej 100 000 mieszkańców, w których występują **przekroczenia poziomu dopuszczalnego** NO₂ (art. 39 ust. 3a ustawy o elektromobilności i paliwach alternatywnych).
- SCT mogą powstawać w każdej gminie, ale tylko na drogach, których „zarządcą jest gmina” – art. 39 ust. 1 u.e.p.a. Błąd ustawodawcy, chodzi o drogi których zarządcą jest organ wykonawczy gminy. Poza miastami na prawach powiatu SCT mogłaby obejmować wyłącznie drogi gminne.
- SCT aktualnie mają sens jedynie w miastach na prawach powiatu.
- Inne narzędzia – strefy ograniczonego ruchu, rozwój komunikacji publicznej, infrastruktury dla pieszych i rowerzystów, odpowiednia polityka przestrzenna...
- Ruch samochodowy to nie tylko emisje NO₂, ale też zanieczyszczeń pyłowych!

URZĄD MARSZAŁKOWSKI
WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

Dziękuję za uwagę

